

به نام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برنگذرد....

مرکز آموزش عالی خدیجه کبری (س) دزفول

گزارش اقدام پژوهی

استاد گرامی: سرکار خانم ابراهیمی

دانشجو: ندا احمدی

موضوع: چگونه میتوانم ضعف املائی سارا را برطرف کنم؟؟

بهار 95

چکیده:

عنوان پژوهش: چگونه میتوانم مشکل ضعف املا، سارا، دانش آموز کلاس * پنجم ب * را حل کنم؟؟

درواقع هدف از این پژوهش بررسی ضعف املا، سارا، دانش آموز کلاس پنجم ب دبستان نهال انقلاب، که از طریق بررسی حروفی که این دانش آموز از لحاظ نوشتاری در آن ضعف دارد و هم چنین ایجاد علاقه و انگیزه در او که بالطبع کاهش استرس و اضطراب این درس را به همراه داشت. به دنبال راهکارهایی جهت رفع اشتباهات و تقویت املا، برآمدم.

اهداف من از این پژوهش عبارتند از:

۱- ایجاد علاقه و انگیزه در سارا نسبت به درس املاء

۲- کاهش استرس و اضطراب سارا در هنگام آزمون املا

۳- جذاب کردن درس املاء برای سارا

۴- گوشزد کردن اهمیت درس املاء به سارا

با استفاده از راهکارهایی چون: طراحی املاهای متنوع، افزایش توجه و تمرکز بیشتر دانش آموز طریق تمرینات و بازی ها، تنظیم برنامه ی درسی منظم برای سارا و سه تا از بچه های نسبتاً ضعیف کلاس، افزایش تعداد تمرین های تمام بچه ها و... سارا اعتماد به نفس و انگیزه ی کافی را به دست آورده و نسبت به درس املاء مشتاق تر از گذشته واکنش نشان میداد و بهبود قابل توجهی در املاء آنها مشاهده شد.

تقدیم به:

به تمام معلمان دلسوز وفداکاری که چون پلی راه رسیدن دانش آموزان این مرز وبوم به

قله های رفیع علم ودانش هموار می سازند و تمام دانش واندیشه ی نیک خود را در کوله بار آنها قرار می دهند.

تشکر و قدر دانی:

با احترام از زحمات استاد محترم کارورزی ام سرکار خانم ابراهیمی نیا وهم چنین مدیریت محترم آموزشگاه سرکار خانم پورآصف، که مرا در انجام این پروژه ی اقدام پژوهی یاری کردند کمال تقدیر و تشکر را دارم واز خداوند منان توفیق روز افزون برای آنها را خواستارم.

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه :
۲.....	بیان مسئله و توصیف وضعیت موجود:
۳.....	گرد آوری اطلاعات
۷.....	تجزیه و تحلیل داده ها:
۸.....	روش شش پرسش:
۱۰.....	روش ترسیم مفاهیم:
۱۰.....	راه پیشنهادی:
۱۱.....	اجرای راه حل ها:
۱۷.....	شواهد(۲)
17.....	مصاحبه با معلم:
۱۸.....	مصاحبه باوالدین دانش آموزان:
۱۹.....	اعتبار سنجی:
۲۰.....	نتیجه گیری کلی:
۲۱.....	پیوست ها:
۲۸.....	منابع:
۲۹.....	طراحی فعالیت آموزشی
۲۹.....	مقدمه:
۳۰.....	اهداف طرح:
۳۱.....	منابع ومواد:

گزارش روایتی..... ۳۲

مقدمه :

نظر به اینکه درس املاء و به عبارت دیگر خواندن و نوشتن پایه ی کسب علم می باشد و دانش آموزی که در درس املاء ضعیف است عملاً در سایر دروس نیز ،حتی با وجود استعداد بالا قابلیت پیشرفت نخواهد داشت ، زیرا دانش آموزش که نتواند به سوالات سایر دروس به درستی پاسخ دهد و یا حتی سوالات را تشخیص دهد در همه دروس دچار ضعف خواهد شد . به همین دلیل تصمیم گرفتیم برای انجام پژوهش خود وضعیت سارا دانش آموز کلاس پنجم ب که در درس املاء دچار مشکل و ضعف بود را مورد بررسی قرار دهیم و در صورت امکان این مشکل او را با همکاری معلم، والدین و خود دانش آموز حل کنیم.

بیان مسئله و توصیف وضعیت موجود:

اینجانب ندا احمدی دانشجوی ترم ۵ رشته ی علوم تربیتی به عنوان دانشجوی کارورز از مهرماه سال ۹۴ به مدرسه ی نهال انقلاب شهرستان دزفول می روم.

مدرسه ی نهال انقلاب واقع در بلوار دارالمومنین، خیابان عقیق می باشد. ساختمان آموزشگاه در یک خیابان ۲۰ متری قرار دارد. در قسمت شمالی و در مجاورت مدرسه یک بلوار قرار دارد. در آن طرف بلوار آپارتمان هایی قرار دارد. از سمت جنوب و همچنین مقابل آموزشگاه منازل مسکونی وجود دارد.

باتوجه به موقعیت آموزشگاه، مشکل خاصی از نظر تولید صدا یا آلودگی بهداشتی برای دانش آموزان وجود ندارد. پرچمی برافراشته بر بالای میله خودنمایی می کند.

نمای ساختمان با سیمان زبره به رنگ سبز کم رنگ پوشیده شده است. کف حیاط از آسفالت نرم پوشیده شده است. ساختمان اداری در سمت چپ مدرسه قرار دارد. این مدرسه شامل ۱۵ کلاس درس می باشد که ۱۲ تای آنها در سالن آموزش و ۳ تای آنها در حیاط مدرسه می باشند.

کلاس *پنجم ب* آخرین کلاس راهروی سمت راست مدرسه است. این کلاس یک اتاق تقریباً ۴۰ متری است.

روبروی در ورودی کلاس دو پنجره ی تقریباً بزرگ وجود دارد. که پرده های سبز کمرنگ دارند.

دیواره های کلاس با رنگ کرم پوشیده شده اند. کف کلاس با پوشش موزاییکی پوشیده شده است.

تخته وایت برد سفید رنگی در وسط دیوار روبروی بچه ها قرار دارد.

میز معلم در گوشه ی سمت چپ کلاس بالای سکوی ۲۰ سانتی قرار دارد. نیمکت های دانش آموزان در سه ردیف آراسته اند. یک گوشه ی سمت راست، یک گوشه ی سمت وسط و یک گوشه ی سمت چپ کلاس است.

در حال حاضر تقریباً ۵ ماهی می‌شود که من به این مدرسه آمده‌ام. در این مدت من در تمام کلاس‌ها حداقل برای یکبار حضور داشته‌ام.

اما بیشترین توجه و تمرکز من روی سارا دانش‌آموز * کلاس پنجم ب * بوده است. جمعیت این کلاس ۲۷ نفر می‌باشد. در این مدت که من در ساعت‌های تدریس کلاس پنجم حضور داشتم متوجه شدم که یکی از ایرادات عمده‌ی سارا در درس املاء می‌باشد، به اینصورت که سارا بعضی از کلمات را جا می‌گذاشت، برخی کلماتی که هم‌آوا بودند مثل (س، ص، ث) و یا (ض، ذ، ظ، ز) (ت، ط) و... را جا به جا می‌نوشت. و برخی اوقات در نوشتن کلماتی که واجگاه مشترک داشتند مشکل داشت. مثل (ک و گ) و...

در بین کلاس از بین ۲۷ نفر تقریباً ۱۰ نفر وضعیت کاملاً رضایت‌بخش داشتند. ۱۶ نفر متوسط و سارا پایین‌تر از حد متوسط بود به طوری که نیاز به تلاش بیشتر داشت و مشخص بود نسبت به درس املاء بی‌میل و بی‌علاقه هست. با مشاهده‌ی این وضعیت پی‌بردم که روش‌های سنتی املاء نویسی بسیار کسل‌کننده و ملال‌آور شده و پاسخگوی نیازهای کنونی دانش‌آموزان نیست در نتیجه باید برای پیشبرد بهتر اهداف درسی و تقویت نوشتن باید از روش‌های نوین و اثربخش‌تری استفاده کرد همه‌ی اینها مرا بر این داشت تا با مطالعه‌ی ژرف‌تری و توجه بیشتری به دنبال حل این مشکل باشم که چگونه می‌توانم مهارت املاء نویسی سارا را حل کنم.

گردآوری اطلاعات

۱- مشاهده:

برای حل مشکل و پی بردن به چرایی مشکل دوهفته متوالی درزنگ املا درکلاس پنجم (ب) حضور یافتیم. معلم متن هارا می خواند اما تن صداوشیوه ی خواندن او زیاد خوب نبود به صورتیکه بیشتر بچه ها دچار کج فهمی و مشکل می شدند و سوال زیادی می پرسیدند واین امر باعث هرج و مرج درکلاس و کاهش تمرکز بچه ها می شد وهمچنین، برخی بچه ها خیلی کند نویس بودند ووقتی مفهومی رامتوجه نمی شدند ساکت وگنگ به نظر می رسیدند، سارا و برخی دیگر مدام می نوشتند ودوباره پاک می کردند و کسل و کلافه به نظر می رسیدند.برخی وقتی به کلماتی میرسیدند که درآن ها یکی از حروف هم آوا وجود داشت دچار اضطراب می شدندو دستپاچه عمل میکردند گویی شکل صحیح کلمه رابه خاطر نمی آوردند.

درحین خواندن معلم ، سارا با دیگر دانش آموزان متفاوت بود.مدام غلط مینوشت وبا خودکارش دفترش راخط خطی میکرد،وقتی جمله را نمی فهمید گنگ می شد ولی سوال نمی پرسید وآشفته ومضطرب ازبقیه به نظر می رسید.

✓ ۲--مصاحبه با معلم:

وقتی که بامعلم آنها صحبت کردم ایشان اظهارداشت که تمرینات زیادی با بچه ها کرده ولی تاثیر چندانی روی املا ی آنها نداشته وعلاقه ی چندانی از خودشان نشان نداده اند بخصوص سارا که از لحاظ املا یی درحد بسیارضعیفی قرارداداشت .هم چنین چند بار از روشهای متنوعی استفاده کردم ولی پاسخگو نبود.

خلاصه ی این یافته ها این بود که متوجه شدم که سارا به خاطر عواملی چون کسل و بی رمق بودن زنگ املا، نبودن انگیزه ی کافی ، نداشتن تمرین کافی ، متوجه نشدن معنی بعضی حروف، وشاید داشتن اختلال توالی دیدار ویا شنیداری دردرس املا ضعیف عمل میکند.

۳-مصاحبه بامعلم پایه ی چهارم سارا(خانم عاطفی فر):

وقتی بامعلم سال چهارم سارا خانم عاطفی فر درمورد سارا صحبت کردم ایشان گفتند که سارا دختر با ادب ومتینى است و ازلحاظ رفتاری هیچگونه نقصی ندارد وتنها مشکلش ازلحاظ تحصیلی است.

دراولین سوال ازخانم عاطفی فر پرسیدم به نظر شما مهم ترین علت ضعف تحصیلی سارا چیست؟؟

__ ایشان عرض کردند: چشم راست سارا دچار تنبلی است و نمی تواند خوب ببیند. همچنین حافظه ی بلند مدت سارا کمی دچار ضعف است و مطالب را به سرعت فراموش میکند ولی درعوض حافظه ی کوتاه مدتش خیلی خوب است و جزئیات را به خاطر دارد.

۲- آیا برای رفع مشکل سارا کاری هم کرده اید؟؟

خانم عاطفی در پاسخ گفتند که ما تمرین های بسیاری با سارا انجام داده ام . برنامه ی درسی منظمی برایش طراحی کردیم و توجه زیادی به او داشتیم و در هنگام املاء گرفتن به کند نویسی او توجه داشتیم و این امر را با آهسته و شمرده گفتن جبران کردم. وقتی در نزدیکی سارا می ایستادم و املاء را میخواندم انگیزه و اعتماد بنفسش زیادتر می شد و کمتر اشتباه داشت.

۳- آیا پدر و مادرش پیگیر اوضاع تحصیلی سارا بودند؟؟؟

بله آنها مدام به مدرسه می آمدند و پیگیری میکردند. مادر سارا خیلی نگران وضعیت او بود و حتی برای بهبود او معلم خصوصی گرفته بود و این به پیشرفت سارا در سال چهارم کمک شایانی کرده بود. از مصاحبه با خانم عاطفی متوجه شدم که با تمرین و مداومت و داشتن برنامه ی درسی منظم میتوان مشکل سارا را حل کرد.

۴- تهیه ی پرسشنامه برای دانش آموزان:

برای سارا و ۷ نفر از دانش آموزان نسبتاً ضعیف و ۷ نفر از دانش آموزان قوی کلاس پرسشنامه هایی تهیه کرده بودم و از آنها درخواست کردم که کمال همکاری داشته باشند تا با کمک هم مشکل املاء نویسی کلاس را حل کنیم. در این پرسشنامه مدت زمان مطالعه ی بچه ها برای درس املاء سوال شده بود که اکثراً زمانی حدود ۳۰ دقیقه رانوشته بودند. هم چنین یکی از سوالات دیگر پرسشنامه شغل و سواد والدین آنها بود.

پدر و مادر اکثر دانش آموزان کارمند بودند و تقریباً تمام دانش آموزان از لحاظ اقتصادی و اجتماعی هم سطح بودند و در سطح متوسط روبه بالا بودند و این سخن به نوعی این فرضیه را که ما بگوییم

"" بچه ها به خاطر مشکلات مالی یا خانوادگی و یابی سوادى پدر و مادر از لحاظ تحصیلى ضعیف هستند"" را رد میکند.

در سوال دیگر از آنها پرسیده شده بود که به نظر شما برای داشتن نمره ی خوبی در املاء هوش مهم تر است یا داشتن تمرین و تلاش؟ که پاسخ بیش از ۸۰ درصد آنها داشتن هوش بود و این به نوعی بیانگر این بود که آنها تلاش را بی فایده میدانند و بیشتر با اتکا به هوش املا هایشان را میدهند.

۵- بررسی پرونده های تحصیلی:

بامشاهده ی پرونده ی تحصیلی سارا و چند نفر از همکلاسی هایش که ضعیف بودند متوجه شدم که بیشتر آنها در درس املاء در پایه های گذشته مشکل چندانی نداشته اند و فقط در پایه ی پنجم اندکی دچار ضعف شده اند که آن هم به احتمال زیاد به خاطر عدم تمرین کافی از سوی دانش آموزان و بی حوصلگی معلم آنها در تدریس و عدم استفاده از روش های نوین میباشد.

اما پرونده ی تحصیلی سارا همچون خودش با سایرین متفاوت بود.

سارا عضو یک خانواده ی ۶ نفره بود. ۳ برادر بزرگتر از خودش داشت و خودش تک دختر و فرزند آخر خانواده بود. پدرش مهندس عمران بود و کارخانه ی ماسه شویی داشت ولی مادرش مدرک دیپلم داشت و خانه دار بود. در پرونده اش نوشته شده بود که سارا دختر خوب و متینی است که با دوستانش ارتباط خوبی دارد و با معلم ها با احترام رفتار میکند، در فعالیت های گروهی مشارکت میکند.

اما پرونده ی تحصیلی سارا بیان میکند که سارا در کلاس اول نمراتش در حد خیلی خوب بود. در سال دوم به حد خوب تنزل یافته بودند. در سال سوم خیلی ضعیف تر شده بودند و دچار افت شدید شده بود به طوریکه در اکثر دروس به حد قابل قبول رسیده بود.

در سال چهارم سارا دوباره نمراتش در حال بهبود بودند که این نشان از تلاش و همت معلم پایه ی چهارم سارا و هم چنین افزایش تمرین خود سارا بود.

تجزیه و تحلیل داده ها:

باتوجه به مشاهدات و اطلاعاتی که به دست آمد نتایج زیر را بدست آمد:

در کلاس پنجم ب ضعف هایی در تدریس املاء از سوی معلم و یا مشکلاتی چون کم کاری وعدم توجه و تمرکز و.... از سوی دانش آموزان بود ولی این مشکلات خیلی عمیق وحاد نبودند بلکه باچند جلسه تمرین به راحتی قابل حل شدن بودند. اما از بین دانش آموزان ضعیف سارا مشکلش از همه حادثر بود که به نظر می رسید سارا چندین مشکل را باهم دارد و همه ی اینها مشکل تحصیلی او را به ویژه در درس املا تشدید کرده اند.

اکثر دانش آموزان این کلاس در دروس دیگر مثل علوم ،قران ،هدیه های آسمان و.... عملکرد خیلی بهتری داشتن و نمرانتشان معمولا در حد خوب بود حتی سارا هم از این امر مستثنی نبود و عملکردش در سایر دروس به جز ریاضی و علوم از املاء تا حدودی بهتر بود.

وقتی املاهای بچه هاراتصحیح کردم عمده اشتباهات آنها بر اثر بی دقتی وعدم تمرکز کافی هنگام خواندن وهم چنین هنگام املا بود. هم چنین برخی به خاطر کند نویسی یا شلوغی جو کلاس کلماتی را جانیگذاشتند و یا اضافه می نوشتند اما سارا به نوعی از همه نوع غلط در املایش پیدا می شد به اینصورت که آنقدر غلط داشت که از لحاظ کمی حتی کیفی قادر به نمره گذاری و قرار دادن سارا در دسته های نمرات کیفی نبودم.

عوامل عمده ی ضعف سارا وسایر دانش آموزان ضعیف در درس املاء به شرح زیر بود:

۱-عدم تمرین وتلاش کافی

۲- نبود انگیزه ی کافی

۳- نامناسب بودن جو کلاس

۴- ضعف حافظه ی بلند مدت در سارا و برخی برخی دیگر دانش آموزان

۵- وجود اختلالات از نوع دیداری یا شنیداری در بعضی بچه ها

۶- وجود حروف هم صدا

۷- معلم کلمات را درست و با صدای رسا تلفظ نمیکرد.

۸- مفهوم کلمه را نمی فهمیدند.

۹- جذاب نبودن املاء برای بچه

و.....

روش شش پرسش:

-چرایی؟؟:نارسایی صدای معلم پایه ی پنجم وبالا بودن سنش انگیزه راسلب میکند وکودک را دچار خطا میکند. ۲-

نبودن تمرکز کافی درکلاس ۳- تنبلی چشم راست دانش آموز ضعیف کلاس(سارا) ۴- ضعف درحافظه ی بلند مدت

سارا ۵- کند نویسی بعضی بچه ها ۶- نداشتن تلاش و تمرین کافی

-چگونگی؟؟:براثر نامناسب بودن جو کلاس و شرایط دانش آموز از لحاظ جسمی وکم شدن اعتماد بنفس درحین املاء

دچار مشکل و تعارض می شود.

-چه کسی؟؟ معلم والدین ودانش آموزان دراین امر دخیل هستند. همکاری پدر ومادر بامعلم میتواند سبب بهبود املاي

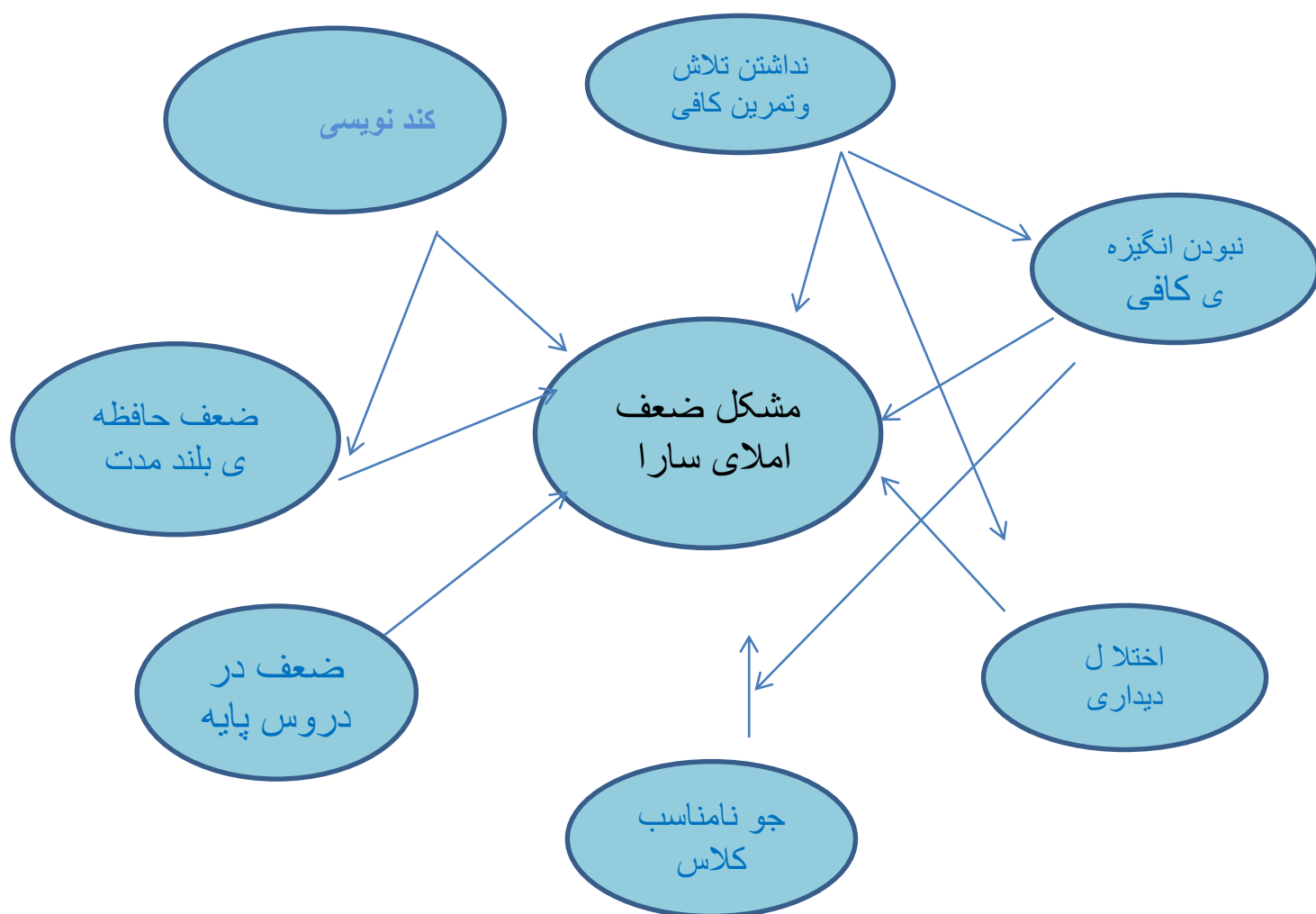
سارا شود.

-چه چیزی؟؟مسئله ی اصلی پسرقت تحصیلی دانش آموز وضعف او در اکثر دروس به خصوص املاء است.

-چه موقع؟؟درحین نوشتن املاء و آزمون دادن دچار مشکل میشوند.

-کجا؟؟درخانه يادر مدرسه يا هرجاييکه از آنها آزمون املاء بگیرند.

روش ترسیم مفاهیم:

راه پيشنهادي:

✓ تغيير شيوه ي تدريس املا

- ✓ معلم با زبان روان و سلیس و بدون لهجه ی خاص متن را بخواند و از خواندن کلمه کلمه خودداری کند بلکه به صورت جمله بخواند تا مفهوم را کامل برساند.
- ✓ روخوانی کتاب ها در کلاس با صدای بلند
- ✓ دادن کلمه به بچه ها برای پیدا کردن هم خانواده
- ✓ دادن برنامه ی درسی منظم
- ✓ دادن تمرین های فوق برنامه به سارا و بچه های نسبتا ضعیف برای کاردرخانه
- ✓ تشکیل جلسه باوالدین و آگاه نمودن آنها و درخواست کمک از آنها
- ✓ دادن متن داستانی به سارا و دانش آموزان ضعیف و از آنها بخواهیم که با کیبورد متن راتایپ کنند

اجرای راه حل ها:

پس از مشاهداتی که انجام شد و مطالعه و پرسش و مصاحبه هایم سرانجام به مرحله ی اجرایی کردن راه حل های ممکن پیشنهادی ام رسیدم. به نظرم رسید ابتدا از معلم بخواهم از آنها املائی بگیرد. من در آن زنگ در کلاس املا حضور نیافتم (چراکه وجود من به عنوان ناظر باعث افزایش انگیزه می شد و این باعث می شد بچه ها روال عادی را طی نکنند و نمرات متفاوت از املاهای گذشته شود ولی برگه های املائی بچه ها را برای تصحیح از معلمشان گرفتم. خیلی از بچه ها بیشتر در کلماتی که حروف هم آوا داشتند، بعضی دیگر حروف را جابجا می نوشتند و برخی هم حروف یک کلمه را جابجا می نوشتند، مثلا به جای نوشتن مادر می نوشتند مارد.

این شد که من مطلب را بایک استاد اختلالات یادگیری در میان گذاشتم. این استاد چند تعریف و نشانه به من ارائه داد و گفتند که احتمالا بعضی از بچه هایی که در درس املا ضعف دارند دچار اختلال شنیداری و یا دیداری هستند، ایشان تعریف درستی از املا را به من دادند و گفتند که ***املا یعنی اینکه دقیقا و بدون کم و کاست همان را که که معلم برای دانش آموز بیان می کند طبق ویژگیهای مشخص شده در کتاب درسی بدون کم و کاست می نویسد (عبدالرحمان صفاپور ۱۳۷۹)

هم چنین گفتند اگر کودکی در درک و بیان شفاهی و مکتوب کلمه دچار نارسایی باشد به نوعی اختلال دارد، که این اختلال در صورتیکه که با راه حل های خاص برطرف نشود مانعی بزرگ برای پیشرفت دانش آموز است.

حال این اختلال میتواند شنیداری، دیداری یا حرکتی باشد: مثلا اگر دانش آموز درحین املا مدام حروف و کلمات را حذف یا اضافه می کند، برخی کلمات را همان گونه که می شنود می نویسد مثلا می نویسد سابون. ممکن است دچار اختلال شنیداری باشد.

اما در اختلال دیداری: در حافظه ی دیداری ضعف وجود دارد. دانش آموز نمی تواند شکل صحیح حروف الفبا یا کلمه را به خاطر آورد مثلاً ***باید** رابه صورت ***بیاد** می نویسد.

ضعف در حافظه ی حرکتی هم یعنی اینکه دانش آموز نمی تواند حرکات دست را به یاد آورد.

با توجه به توضیحات استادم و تصحیح برگه های بچه ها متوجه شدم اشتباه بچه ها بیشتر از نوع دیداری می باشد چرا که شکل صحیح کلمات رابه یاد نمی آورند و یا اینکه دچار ضعف توالی دیداری بودند. برای حل این مشکل و اطمینان از اینکه سارا و چند دانش آموز ضعیف کلاس مشکل دیداری، شنیداری، و یا حرکتی دارند یا خیر، تصمیم گرفتم از آنها املا بگیرم.

اولین کار طراحی یک املا ی ساده بود. زنگ املا این بار من به جای معلمشان از آنها املا گرفتم. از آنجاییکه خیلی از غلط های املائی به خاطر عدم دقت کافی و کم بودن تمرکز هستند قبل از املا چند بازی تمرکز را با بچه ها انجام دادم که علاوه بر اینکه تمرکز دانش آموزان را بالا بردم باعث افزایش انگیزه و شادی آنها هم شد.

وقتی بچه ها آماده نوشتن شدند املا را شروع کردم سعی کردم بدون لهجه، با صدایی رسا و بدون لرزش و ابهام متن را بخوانم. به صورت جمله جمله خواندم تا مفهوم را به بچه ها منتقل کنم از خواندن کلمه کلمه پرهیز کردم. هر جمله را دوبار تکرار کردم تا دانش آموزان کند نویس که جا مانده اند خودشان را به بقیه برسانند. از بچه ها خواستم اگر جایی را متوجه نشدند دستشان را بالا ببرند تا من آنها را راهنمایی کنم و کلاس دچار هرج و مرج نشود. پس از تقریباً ۱۵ دقیقه متن املا با حدود ۳ پاراگراف نه چندان بلند تمام شد. املا ها را که تصحیح کردم غلط هایی که بر اثر بی دقتی بودند کمتر شدند. بیشتر غلط ها بخاطر ضعف دیداری و حرکتی و همچنین نداشتن تمرین کافی بود. نمرات اکثر دانش آموزان

نسبت به املائی قبل بهتر شده بود و رو به پیشرفت بود. تقریباً بیشتر آنها به سطح خوبی رسیده بودند به جز سارا. تصمیم گرفتم به سارا توجه بیشتری داشته باشم.

در ابتدا یک تمرین ساده به بچه دادم تا تغییرات را به صورت تدریجی مشاهده کنم.

به همه ی دانش آموزان گفتم که یک روز قبل از امتحان املاء در خانه از روی درس یک دور بخوانند و به کلمات دشوار توجه کنند سپس پدر، مادر یا هر کس دیگری از آنها املاء بگیرد و پس از اتمام املاء آنها تصحیح و امضاء کند. اگر کلمه ای را غلط نوشته اند از روی شکل صحیح کلمه یک خط بنویسند تا در حافظه ی آنها تثبیت شوند.

اما برای سارا که در این درس ضعف شدید تری داشت برنامه ای جداگانه ای طراحی کردم.

در نامه ای از پدر و مادر او دعوت به همکاری کردم و خواستم جهت پیشرفت درسی فرزندشان با من همکاری کنند تا با کمک هم بتوانیم بتوانیم ضعف املائی آنها را برطرف کنیم. علاوه بر نامه یک برگه هم به یک برنامه ی درسی منظم برای سارا و در واقع روش کار برای مادرش نوشتم.

از آنها خواستم از درس اول کتاب فارسی شروع کنند. از فرزندش بخواهد ابتدا متن درس را برای خودش بخواند بعد از او بخواهد متن را با صدای بلند بخواند، در حین خواندن کلماتی را که اشتباه میخواند را یادداشت کند. پس از آنکه متن تمام شد دور کلماتی که غلط خوانده خط بکشد، شکل درست آنها را برایش بخواند و از او بخواهد که او هم آنها را تکرار کند. سپس کلمات دشوار را برایش سرمشق بگیرد و بخواهد هر کلمه را در ۲ یا ۳ خط تمرین کند. پس از آن متن را از فرزندش املا بگیرد و آنها تصحیح کند. اگر در املایشان مشکلی داشتند از آنها بخواهد دوباره آنها بنویسد و باز نویسی کند تا مشکلش رفع شود.

همچنین از آنجاییکه بسیاری از غلط‌های املایی سارا از نوع مشکل در توالی دیداری هستند در خانه به او تصاویر مفهومی و تصاویر منظره‌ها را نشان دهد. سپس تصویر را از چشم او مخفی کند و بخواهد آنچه را که در تصویر دیده بیان کند و با توجه به آن داستانی بسازد. با این کار حافظه دیداری اش را تقویت می‌کنیم. سومین کار این بود که از او بخواهد یک متن داستانی که برایش آشنا است را بخواند و او با صفحه کلید کامپیوتر آنرا تایپ کند. این کار باعث میشود هم حرکت دست ورزی اش و هم ضعف حرکتی سارا برطرف شود و هم با کار کردن با کیبورد نوعی سرگرمی و ایجاد تنوع و انگیزه برایش شود و رغبت بیشتری از خود نشان دهد. پس از یک هفته از سارا خواستم املاها و تمرین‌هایی که مادر با او انجام داده را تحویل دهد.

پس از یک هفته از دانش‌آموزان خواستم املاها و تمرین‌هایی که والدینشان با آنها انجام داده‌اند را تحویل دهند. هم چنین خواستم که متن درس‌ها را برایم بخوانند. تغییرات ایجاد شده مثبت بود اما کامل نبود.

چند روز بعد برای آنها املائی دیگری طراحی کردم. این بار املاء هم آنقدر هم ساده نبود. ابتدا دو پاراگراف از متن درس را خواندم و بچه‌ها نوشتند. سپس کلمات دشوار درس را از آنها املاء گرفتم.

در قسمت سوم متنی برای آنها نوشته بودم و از آنها خواستم کلماتی را که از لحاظ املایی دارای غلط هستند زیرشان خط بکشند و شکل صحیح آنها را بنویسند. پس از پایان املاء و تصحیح برگه‌ها بچه‌ها متوجه شدم دانش‌آموزان همانطور که قبلاً در پرسشنامه گفته بودند که املاء از کلمات دشوار برایشان سخت‌ترین نوع املاء است در اینجا هم بیشترین غلط‌های املایی بین کلمات دشوار بود چراکه در قالب کلمه بیان شده بودند و جمله و این باعث می‌شد دانش‌آموز مفهوم

کلمه را خوب متوجه نمی شد و نمی توانست شکل صحیح آنرا به یاد آورند و در نتیجه دچار مشکل درنوشتن آنها می شدند.

برای حل این مشکل به آنها گفتم که درخانه کلمات مشکل کتاب را پیدا کنند و از هر کدام حداقل یک خط تمرین کنند سپس از هر کلمه دشوار چند تا هم خانواده پیدا کنند (حداقل ۲تا) و برای هر کلمه حداقل ۳ جمله بنویسند. این کار را در حدود ۳ هفته تمرین کردند و میانگین نمرات بچه ها روبه پیشرفت بود. به طوریکه میتوان گفت تمام بچه ها مشکلشان حل شده بود ولی سارا با اینکه خیلی پیشرفت کرده بود ولی هنوز به سطح دلخواه نرسیده بود. از آنجاییکه سارا حافظه ی کوتاه مدت خوبی داشت و وقتیکه مطلبی را یاد میگرفت تا چند ساعت تقریبا همان مطلب را در ذهن داشت. از مادرش خواستم درس هایی که در مدرسه به سارا میدهند در همان روز ۲ بار درخانه تکرار کند تا باین تکرار از حافظه ی کوتاه مدت به بلند مدتش منتقل شوند. هم چنین خواستم که هرروز از او املاء بگیرند و با کمک خودش املا ی او را تصحیح کنند . پس از آنکه کلمات اشتباه را درست کرد آنها را تکرار و تمرین کند . کلماتی که بیشتر اوقات در آنها اشتباه میکند مثل خواهر، خواست و... را بر روی دیوار مقابل چشمش بنویسد تا وقتی مدام آنها را ببیند و در حافظه ی دیداری اش ثبت شوند.

-هم چنین جمله سازی کنند: ساختن جمله با کلماتی که در املاء اشتباه می نوشتند. به اینصورت هم جمله سازی دانش آموز قویتر می شد. هم کلمه را در جمله به کار می برد و احتمال اشتباه نویسی اش کم میشود و حافظه اش تقویت میشود.

شواهد (۲)

پس از اجرایی کردن راه حل های ممکن دوباره در کلاس ** پنجم ب** حضور یافتیم. از آنجاییکه تمرین ها و راه های اجرایی را نه تنها برای سارا بلکه برای کل دانش آموزان به اجرا درآوردیم تغییرات در کل کلاس مشهود بود. سارا و بیشتر بچه ها تمرینات و تکالیفشان را به طور مرتب انجام میدادند. در انجام فعالیت های کلاسی داوطلب می شدند و با اعتماد بنفس بیشتری در کلاس حضور پیدا میکردند. در هنگام املاء سکوت میکردند و با دقت و تمرکز بیشتری گوش میدادند.

اضطراب سارا کمتر شده بود. دیگر گنگ به نظر نمی رسید و در حین املاء خط خوردگی هایش کمتر شده بود.

این بار یک املاء متنوع تر از قبل طراحی کرده و انواع املاء را در آن آورده بودم. (تصویر املاء تصویر شماره ۳ پیوست) در پایان املاء برگه های بچه ها را جمع کردم و برگه ها را تصحیح کردم. طی این مدت نمره های بچه ها خیلی بهبود پیدا کرده بود واکثرا به حد خوب و خیلی خوب رسیده بودند. اما سارا هم در بیشتر مواقع خوب بود و انگیزه اشان چند برابر شده بود و این موجب شگفتی کادر مدرسه شده بود.

بهبود نمره های سارا و سایر بچه ها باعث افزایش اعتماد به نفس آنها شده بود و با رغبت بیشتری در کلاس حضور پیدا میکردند هم چنین مهارت خواندن آنها به طور چشمگیری افزایش پیدا کرده بود.

الف) مشاهده ی مستقیم:

۱- کاهش تعداد غلط املائی ها سارا

۲- افزایش اعتماد بنفس سارا و سایر بچه ها

۳- کاهش تعداد خط خوردگی در املائی سارا

۴- افزایش دقت و تمرکز سارا و تقریبا همه ی دانش آموزان کلاس

۵- انجام فعالیت های کلاسی به طور داوطلبانه توسط سارا

۶- کسب مهارت در خواندن و نوشتن در سارا و سایر بچه های ضعیف

مصاحبه با معلم:

وقتی با معلمشان برای دومین بار مصاحبه کردم از وضعیت سارا خیلی راضی بود. ایشان گفتند سارا مشتاق تر شده و این مسئله خیلی مرا خرسند کرده چرا که انگیزه اش به سایر دروس هم سرایت کرده است.

نمراتشان بسیار پیشرفت کرده و تحولی مثبت در آنها روی داده است

مصاحبه باوالدین دانش آموزان:

وقتی با والدین سارا صحبت کردم گفتند که ساعت مطالعه ی فرزندشان بیشتر شده و با علاقه ی بیشتری مطالعه میکند. مادر سارا خیلی از وضعیت جدید سارا خوشحال بود و امیدوار بود سارا همین روند روبه رشد را طی کند و مشکل تحصیلی اش به طور کامل برطرف شود.

اعتبار سنجی:

باتوجه به اطلاعات ارائه شده و هم چنین راه حل های اجرایی به عمل آمده ،پژوهش واقدامات موفق به نظر می رسیدند.سارا با انگیزه و اعتماد بنفس بیشتری نسبت به قبل در کلاس های درس حضور

می یافت.روابطش با بچه ها صمیمی تر شده بود.در حین املاء باتمرکز ودقت بیشتری گوش میداد و غلط های املائی ناشی از بی دقتی کم شده بود.

هم چنین سارا از انزوا وسکوت خود خارج شده بود و فعالیت بیشتری میکرد، علاوه براین سایر بچه ها هم فعال تر شده بودند و داوطلبانه پای تخته حضور می یافتند.درخانه تمرین هایشان را مرتب می نوشتند.

و اما مهم تر از همه نمرات املای سارا بود که گواهی محکم بر موفقیت راه های اجرایی بود. نمراتش به طور چشمگیری افزایش یافته بود، این تحول آنقدر جدی بود که مدیر و همکاران متوجه آن شده بودند و مدیر و معاونان به خاطر بهبود وضعیت سارا من تشکر و قدر دانی کردند.

مادر سارا به طور مرتب در پایان تکالیف فرزندش نظرات خود را در خصوص برنامه ی جدید طرح کردند و خیلی از وضعیت جدید احساس رضایت کردند.

همکاران نیز از طرح من استقبال کردند و مشتاق شدند تا درباره ی راه حل اجرایی که برای کلاس به کار بردم آشنا شوند. من نیز راه حل خود را تمام و کمال برای آنها توضیح دادم و پیشنهاد کردم در صورتیکه با چنین مشکل املایی برخورد کردند از روش هایی اجرایی بکار برده شده استفاده کنند.

نتیجه گیری کلی:

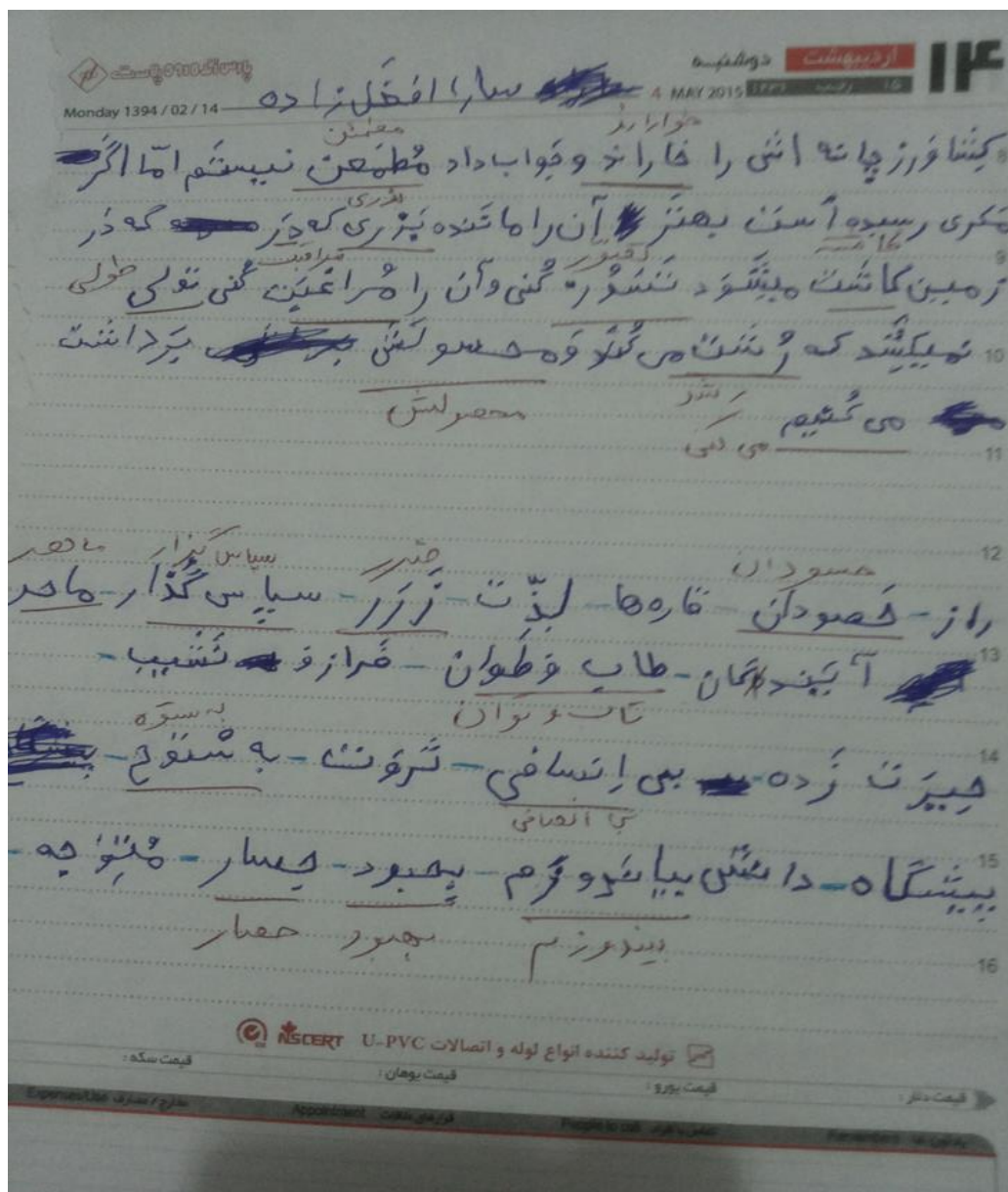
درس املاء یکی از مهم ترین دروس است که متأسفانه بیشتر وقت ها به خاطر سهل انگاری معلمان و والدین و تلاش ناکافی دانش آموزان، دانش آموزان در آن دچار مشکل شده و این مشکل به سایر دروس تعمیم پیدا میکند و انگیزه و اعتماد بنفسی را از دانش آموز سلب میکند.

باید توجه داشته باشیم که تازمانیکه دانش آموز در خواندن پیشرفت نکرده املاء گرفتن از او کاری بیهوده است لذا پیش از هر کاری ابتدا باید سعی کنیم مهارت خواندن و سپس نوشتن را در بچه ها تقویت کنیم.

لذا معلمان باید این درس را جدی بگیرند و همانطور که برای سایر دروس روش تدریس های سنتی را کنار گذاشته و انواع روش های جدید را جایگزین کرده اند در املاء نیز این تحول را جایگزین کنند در واقع کار یک معلم در زمینه ی استفاده از روش های مختلف تدریس را می توان به کار یک نقاش تشبیه کرد که از رنگ های مختلف استفاده میکند تا بهترین نقاشی طرح را ارائه دهد معلم هم هنرمندیست که باید بهترین روش های تدریس را درهم آمیزد تا بتواند بهترین طرح و الگو را ارائه دهد...

پیوست ها:

تصویر شماره ی (۱) املا ی سارا:

تصویر شماره (۲) پرسشنامه برای سارا:

به نام خداوند بخشنده و مهربان

اینجانب ندا احمدی دانشجوی رشته ی کارشناسی علوم تربیتی به منظور حل مشکل دانش آموزان پایه ی پنجم در املاء و نوشتن درست کلمات یک پروژه ی اقدام پژوهی را آغاز کرده ام. لذا از دانش آموزان عزیز درخواست همکاری دارم و تقاضا دارم که پرشنامه ی زیر را در کمال دقت و صداقت پاسخ دهید چرا که پاسخ های شما تاثیر مهمی بر نتیجه ی اقدام پژوهی خواهد داشت.

۱- در درس املاء خود را چگونه ارزیابی می کنید؟ (زنگ، متوسط، ضعیف)

۲- نمرات املاء شما در سال گذشته چگونه بود؟ خیلی خوب

۳- وقتی امتحان املاء دارید چقدر زمان برای تمرین کردن می گذارید؟ ۲۰

۴- چه کسی در خانه با شما املاء تمرین میکند؟؟ مادر

۵- به نظر شما سخت ترین املاء چه نوع املائی است؟؟؟ (روخوانی معلم از پاراگراف های کتاب، ۲- املاء از کلمات دشوار کتاب ۳- املاء به صورت جای خالی نوشتن) ۴- پیدا کردن کلمات دشوار یک متن. لطفا دلیل خود را بنویسید.

۶- آیا نمرات شما در درس های دیگر هم مثل املاء هستند؟ بله ضعیف

۷- به نظر شما چرا دوستان شما در درس املاء ضعیف هستند؟ چون به خاطر این که در املاء دقت نمی کنند.

۸- سواد پدر و مادر شما چقدر است؟؟ شغل پدر و مادر خود را بنویسید؟ مادر: خانه دار است : پدر: باز نشسته و مریض است

همیشه در مدرسه

۳۰ درصد ضعیف

تشکر از همکاری و همراهی صمیمانه ی شما

تصویر شماره (۳) تهیه ی برنامه ی منظم برای سارا و درخواست همکاری برای اجرای این برنامه از مادر

سارا:

با سلام و عرض ادب خدمت ولی محترم دانش آموز... سلام! میخیل زاده

اینجانب ندا احمدی دانشجوی کارورزی دانشگاه فرهنگیان هستم. و من از مهرماه سال ۹۴ در مدرسه ی نهال انقلاب حضور داشته ام. در این مدت متوجه شدم که یکی از مشکلات بچه ها مشکل در املاء نویسی است. فرزند شما نیز زاز این امر مستثنی نیست و متأسفانه در درس املاء عملکرد ضعیفی دارد. از آنجاییکه درس املاء پایه و اساس سایر دروس است و دانش آموزی که در درس املاء ضعیف است، چون نمی تواند مفهوم کلمات را بدرستی متوجه شود در دروس دیگر هم عملکرد ضعیفی دارد. هم چنین این دانش آموز بخاطر ضعف در دروس دیگر اعتماد بنفسش به شدت کاهش می یابد و از جمع کناره می گیرد و منزوی میشود.

حال برای حل این مشکل فرزند شما و سایر دانش آموزان کلاس در درس املاء و تقویت آنان برنامه ی درسی برای آنها تهیه کرده ام و میخواهم که شما در اجرای این برنامه به من کمک کنید به این امید که با اجرای آن دانش آموز پیشرفت کند. لذا از شما کمال همکاری را خواستارم.

روش کار برنامه ی آزمایشی:

از درس اول کتاب فارسی شروع کنید. از فرزندتان بخواهید ابتدا متن درس را برای خودش بخواند بعد از او بخواهید متن را با صدای بلند بخواند، در حین خواندن کلماتی را که اشتباه میخواند را یادداشت کنید. پس از آنکه متن تمام شد دور کلمات اشتباهش خط بکشید، شکل درست آنها را برایش بخوانید و از او بخواهید که او هم آنها را تکرار کند. سپس کلمات دشوار را

برایش سرمشق بگیرید و بخوانید هر کلمه را در ۳ یا ۲ خط تمرین کنید. پس از آن متن را از فرزندتان املا بگیرید و آنرا تصحیح کنید. اگر در املاش مشکلی داشت از او بخوانید دوباره آنرا بنویسد و باز نویسی کند تا مشکلیش رفع شود.

همچنین از آنجاییکه بسیاری از غلط‌های املائی دانش‌آموزان از نوع مشکل در توالی دیداری هستند در خانه به آنها تصاویر مفهومی و تصاویر منظره‌ها را نشان دهید. سپس تصویر را از چشم او مخفی کنید و بخوانید آنچه را که در تصویر دیده‌اند را بیان کند و با توجه به آن داستانی بسازد. با این کار حافظه دیداری او را تقویت می‌کنیم.

سومین کار این است که یک متن داستانی که برایش آشنا است را بخوانید و فرزندتان با صفحه کلید کامپیوتر آنرا تایپ کند. این کار باعث میشود هم حرکت دست و هم ضعف حرکتی او برطرف شود و هم با کار کردن با کیبورد نوعی سرگرمی و ایجاد تنوع و انگیزه برایش شود و رغبت بیشتری از خود نشان دهد.

هر روز در حین تمریناتی که با فرزندتان انجام می‌دهید و هم چنین در پایان املاهایی که از او می‌گیرید ملاحظاتتان و نظراتان را بنویسید و پس از یک هفته آنها را به من تحویل دهید تا تغییرات فرزندتان مورد بررسی و ثبت قرارگیرد.

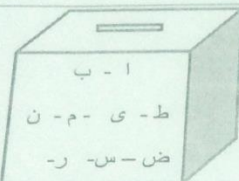
باسپاس فراوان از شما

تصویر شماره ی ۴، طراحی املاء برای دانش آموزان:

نام و نام خانوادگی:
 آزمون پیشنهادی املاء پنجم اردیبهشت ۹۵ شماره دفتر:

۱- حروف در هم ریخته را مرتب کنید و در جای خالی بنویسید.
 الف- خداوند را به یهودی همسرش شکر می کرد. (ا-خ-ر-ط)
 ب- خنده بر ترس های گام اول به سمت شجاعت است. (ن-د-ی-ر-غ-و)

۲- هم معنی کلمه هایی که زیر آن ها خط کشیده شده است را در جاهای خالی بنویسید.
 الف- به تندی گفت: "گای مسکین" (.....) نادران چرای فارغ (.....) از ملک سلیمان
 ب- اگر بتوانیم حوادث (.....) را پیش بینی کنیم هر گز به وحشت نمی افتیم و چاره ای (.....) می اندیشیم.

۳- با استفاده از کلمات داخل جعبه ۳ کلمه که ارزش املائی دارند بنویسید.

۴- کلمه های به هم ریخته را مرتب کنید و یک جمله بنویسید.
 (نیز- سرود ملی- هر- پرچم- کشوری- یک- دارد- جز)

۵- واژه های هم خانواده را به هم وصل کنید.
 ۱- معاصر الف- نظم
 ۲- لطف ب- انتظار
 ۳- منتظر ج- عصر
 د- مهربانی
 م- لطیف

۶- عبارت های زیر را بخوانید و آن ها را با کلمه های داده شده کامل کنید. (دلاوران- زیادی- بی با کانه- عظمت
 آریو برزن به دشمن حمله برد.
 گفتا: "دوستان باشد و اکنون است."
 این کتاب شما را با بزرگ مردان و دیروز و امروز میهن عزیزمان ایران آشنا می کند.

منابع:

- تبریزی، مصطفی، درمان اختلالات دیکته نویسی، انتشارات رشد، ۱۳۸۶
- زندى، بهمن، روش تدریس زبان فارسی در دوره‌ی دبستان، انتشارات سمت، ۱۳۷۹
- کدپور، پروین، فشارروانی در کلاس‌های طبقه بندی شده، فصل نامه‌ی تعلیم و تربیت، شماره ی ۱۳۷۲، ۳۶
- دکتر مریم سیف نراقی ودکتر عزت الله نادری، ۱۳۹۴، چاپ هشتم، نارسایی های ویژه ی یادگیری، ارسباران

طراحی فعالیت آموزشی

مقدمه:

املا یکی از دروسی است که مهارت و تبحر در آن به عنوان یک گام مثبت و رو به جلو برای سایر دروس است چرا که در صورتیکه دانش آموز دراملا و نوشتن ضعف داشته باشد نمی تواند به خوبی مفهوم مطالب سایر دروس را نیز متوجه شود و در نتیجه دچار افت در آن درسها می شود.

متأسفانه با وجود اهمیت فراوان این درس برخی معلمان آن را نادیده گرفته و خیلی سطحی با آن برخورد می کنند، به طوری که خیلی از دانش آموزان در این درس مشکل دارند اما مشکل این دانش آموزان به عوامل مختلفی مرتبط است. از جمله این عوامل ممکن است تدریس کسل کننده و سنتی معلم باشد، یا خود دانش آموز دارای مشکلاتی چون اختلال یادگیری (دیداری، شنیداری و...) ضعف حافظه، نداشتن تمرین کافی، وارونه نویسی، قرینه نویسی، نارسانویسی، بدفهمی کلمات، تغییر دیداری، و... باشد.

اما غلط های املائی دانش آموزان نیز در انواع مختلفی اند: برخی از غلط های سهوی اند و بر اثر بی دقتی ناشی میشوند. برخی غلط هایی هستند که بر اثر بدفهمی دانش آموز هستند و برخی دیگر ناشی از اختلال دانش آموز هستند.

نهایت به این نتیجه می رسیم که یک مشکل اساسی وجود دارد و آن مشکل املائی دانش آموزان می باشد که برای رفع آن باید همت گمارد و کوشش کرد.

اهداف طرح:

۱- آشنایی با انواع مشکلات املائی

۲- آشنایی با راه حل های رفع اشتباهات املائی

۳- راه هایی برای برطرف کردن مشکل اختلال دانش آموز (دیداری، شنیداری، حرکتی)

مسئله: سارا در درس املا بخاطر ضعف حافظه، اختلال یادگیری، کمبود اعتماد به نفس و نداشتن تمرین مشکل دارد.

هدف: سارا دانش آموز پایه پنجم پس از اجرای طرح حداقل ۸۰ درصد مشکل املائی اش برطرف شود.

تعیین مراحل فعالیت:

گام اول: برقراری ارتباط کلاسی درست و صمیمانه و جلب توجه دانش آموز از طریق سلام و احوال پرسی.

گام دوم: ایجاد انگیزه و امیدواری در دانش آموز.

گام سوم: طراحی یک املا برای دانش آموز و تجزیه و تحلیل املایش و و یاد داشت غلط های املائی او.

گام چهارم: از او خواستم از روی غلط های املائی اش چند بار تمرین کند و با صحیح کلمات اشتباه نوشته جمله بسازد و همچنین هم خانواده آنها را بنویسد.

گام پنجم: یک تصویری به دانش آموز نشان دادم و از او خواستم با آنچه در تصویر دیده است یک داستان بسازد. این کار باعث تقویت حافظه ی او میشود.

گام ششم: روی یک کارت ۶ حرف نوشته و به دانش آموز نشان دادم سپس از او خواستم که آنها را به ترتیب و با توالی نشان داده شده بازگو کند. این کار توالی دیداری او را تقویت می کرد.

گام هفتم: از او خواستم املایش را خود ارزیابی کند. باین کار خودش به غلط هایش پی می برد و سری های بعدی غلط هایش را بخاطر داشت و کمتر پیش می آمد آنها را تکرار کند.

گام هشتم: در گام بعدی به دنبال اهداف گام های قبلی واژه های موردنظر را که دانش آموز اشکال دارد در کارتهای مقوایی نوشتیم. چند عدد کارت رابه دانش آموز نشان دادم و بلند خوانی کرد و از او خواستم پس از چند ثانیه کلمات راباز گو کند و تعداد کارتها به دفعات و در مرحله بیشترشد.

گام نهم: با کارتها ی مرحله ی قبل از دانش آموز خواستم پس از بازگویی کلمات آنها را هوانویسی کند تا ضمن تقویت حافظه، حس لامسه ی دانش آموز نیز تقویت شود.

گام دهم: کلماتی که بیشتر تکرار و تمرین شده اند راباجازه ی معلم از کل کلاس املاء میگیرم و تعدادی از املاء ها رابه سارا میدهم تا تصحیح کند تا اعتماد بنفسش بیشتر شود.

منابع و مواد:

۱- ماژیک- خودکار- کارت های مقوایی- تصاویر

۲- دکتر مریم سیف نراقی و دکتر عزت الله نادری، ۱۳۹۴، چاپ هشتم، نارسایی های ویژه ی یادگیری، ارسباران

۳- تبریزی، مصطفی، ۱۳۹۱، چاپ بیستم، درمان اختلالات دیکته نویسی، فرادان تهران

موقعیت اجرا:

کلاس درس: مساله به صورت فردی اجرا شد.

بازخورد: در تمام مراحل معلم و من به دانش آموز با کلمات و جملات تحسین برانگیز و امیدوار کننده به او

باز خورد مثبت می دادیم، این کار باعث افزایش انگیزه و اعتماد بنفس دانش آموز شد و او خود نیز باز

خورد مثبت میداد و این خیلی مهم و موثر بود.

ارزشیابی و سنجش آموخته ها:

تقریبا در تمام گام ها ارزشیابی یا کتبی بود و یا شفافی و یا همراه با هم صورت می گرفت. از این پرسش ها و

ارزیابی ها مشاهده کیدیم که:

✓ دانش آموز تاحد زیادی انگیزه و اعتماد به نفس از دست رفته اش رادوباره احیاء کرده بود.

✓ نسبت به تحصیل مشتاق تر شده بود و حتی برای برخی از فعالیت های درسی داوطلب می شد.

✓ پیشرفت نمرات دانش آموز بیش تر از هر چیز گواهی بر موفقیت روند طی شده بود.

گزارش روایتی

روز یکشنبه مطابق برنامه هفتگی باید برای کارورزی به مدرسه ی نهال انقلاب می رفتیم .

ساعت ۶:۴۵ از خانه بیرون زدم و خانه را به مقصد مدرسه ترک کردم. نزدیک ۷:۳۰ به همراه دوستانم به مدرسه رسیدیم. زنگ صبحگاه زده شده بود و بچه ها صف تشکیل داده بودند، نزدیک ۲۰ دقیقه برنامه ی صبحگاهی طول کشید و بچه ها به ترتیب صف راهی کلاسها شدند. من و دوستان کارورزم به کلاسی که همیشه استاد ابراهیمی باما صحبت می کرد رفتیم و منتظر استاد شدیم. پس از چند دقیقه استاد نزد ما آمد. درس امروز راجع به طراحی فعالیت آموزشی بود. ایشان راجع به چگونگی انجام و تحریر فعالیت آموزشی توضیحاتی ارائه دادند.

زنگ اول را با استاد سپری کردیم.

زنگ دوم با خانم نجف جولا به کلاس رفتیم و نحوه ی املا گرفتن ایشان و املا نوشتن بچه ها را مشاهده کردم. پس از پایان املا از ایشان خواستم تا من برگه های بچه ها را تصحیح کنم .

درحین تصحیح برگه ها وقتیکه به برگه ی سارا رسیدم ، با یک برگه پر از غلط مواجه شدم. برگه ای که در آن انواع غلط های بدفهمی، سهوی، غلط هایی بر اثر اختلال و... در آن دیده می شد. شگفت زده شدم که چرا دانش آموز کلاس پنجم باید دراملا ی یک صفحه ای ۲۳ غلط داشته باشد. با توجه به این موضوع تصمیم گرفتم فعالیت آموزشی ام را برای سارا طراحی کنم و از معلم او برای اجرای آن کمک گیرم.

زنگ سوم زده شد نزد خانم نجف جولا رفتم و از ایشان راجع به سارا سوال کردم. ایشان اطلاعات مفیدی در اختیار من گذاشتند اما این اطلاعات کافی نبود.

برای تکمیل آنها به سراغ معلم پایه چهارم سارا نیز رفتم و با او مصاحبه ای داشتیم. در مجموع از گفته های این دو مدرس به این نتیجه رسیدم که سارا دارای اختلال دیداری، ضعف در حافظه ی بلند مدت، کم بودن تمرکز و دقت، کمبود اعتماد به نفس، آسیب جسمی (سوختگی کمر) است ولی درعین حال نکات مثبت رفتاری دیگری مثل احترام به معلم، دوستی با دیگر دانش آموزان، حافظه ی کوتاه مدت نسبتا خوب و تلاش برای بهبود نمراتش را هم داراست.

درزنگ چهارم پس از آنکه اطلاعاتی راجع به سارا به دست آوردم تصمیم گرفتم ابتدا قبل از هر کاری با او رابطه صمیمانه ای برقرار کنم. به همین خاطر نزد او رفتم و با او سلام و احوال پرسی کردم. خوشبختانه سارا بامن رابطه ای صمیمی تر از آنچه انتظار داشتم برقرار کرد. پس از آنکه جوی صمیمی ایجاد شد سعی کردم به او انگیزه بدهم و او را نسبت به آینده ی تحصیلی اش امیدوار کنم. در اینجا من بحثی از ناتوانایی های او نکردم و تنها بر روی نقاط قوت او تاکید می کردم و این باعث افزایش روحیه ی او می شد.

پس از آنکه صحبت هایم را با او کردم از سارا خواستم تا دفتر املایش را به من قرض بدهد، که خوشبختانه سارا با این امر مخالفتی نکرد.

دفتر املا را نزد یکی از اساتید درس اختلالات یادگیری بردم. ایشان با توجه به املا ی سارا و غلط های موجود در آن بیشتر مشکل سارا را در اختلال دیداری و توالی دیداری، عدم دقت و تمرکز و چند مورد دیگر دانستند و برای برطرف کردن این مشکلات چند راهکار به من دادند، از جمله این راهکارها این بود که به او تصویر بدهم و بخوام داستان

راجع به آن بیان کند. چند حرف یا تصویر پشت سر هم نشان دهم و بخواهم ترتیب آنها را بگویم (برای تقویت توالی دیداری). متن املا را با صفحه ی کیبورد کامپیوتر تایپ کند (برای افزایش انگیزه و تمرکز). قبل از شروع املا بازیهایی که سبب تمرکز و دقت میشوند را با او کار کنم، مثلاً یک خودکار را چند بار پشت سرهم و سریع به تخته می زنم و از او می خواهم دقیقاً همان حرکت را تکرار کند و تمرین هایی از این قبیل. من با توجه به صحبت های ایشان و بهره گیری از کتابها و سایتهای دیگر یک برنامه ی درسی منظم برای سارا نوشتم و تمام موارد را در آن قید کردم و از خانواده اش خواستم کمال همکاری را با من برای اجرای برنامه داشته باشند. سارا در خانه به همراه مادرش به مدت یک هفته برنامه را دقیق اجرا کرد.

یکشنبه ی بعدی فرا رسید و من مشتاقانه در کلاس املا حضور یافتم. از معلم سارا خواستم تا املا ی سارا را به صورت انفرادی و جداگانه بگیرم. پس از پایان املا غلط های املائی اش را تجزیه و تحلیل کردم و از او خواستم از روی صحیح کلماتی که غلط نوشته هر کدام یک خط بنویسد. هم چنین با هر کلمه ۲ جمله بسازد و هم خانواده هایش را هم پیدا کند.

در زنگ بعد به سارا تصمیم گرفتیم که تمرین هایی برای بهبود بینایی اش داشته باشیم در نتیجه یک تصویر به او نشان دادم و از او خواستم تا با این تصویر یک داستان بیان کند. اینکار هم به بهبود حافظه و هم به بهبود اختلال بینایی اش کمک می کرد.

همچنین روی یک کارت با ماژیک شش حرف از حروف الفبا را نوشتم...

در مرحله ی بعدی املائی که از او گرفته بودم را به خودش دادم و خواستم که آنرا ارزیابی کند و غلط هایش را بیابد این خود ارزیابی باعث می شد سارا غلط های املائی اش را به ذهن بسپارد و به احتمال زیاد آنها را تکرار نکند.

سپس واژه های مورد نظر را که سارا اشکال دارد در کارتهای مقوایی نوشتم. چند عدد کارت رابه سارا نشان دادم و بلند خوانی کرد و از او خواستم پس از چند ثانیه کلمات را باز گو کند و تعداد کارتها به دفعات و در مرحله بیشتر شد.

بعد از آن با کارتها ی مرحله ی قبل از سارا خواستم پس از بازگویی کلمات آنها را هوانویسی کند تا ضمن تقویت حافظه ، حس لامسه ی دانش آموز نیز تقویت شود.

و اما در مرحله ی آخر تصمیم گرفتم درس جدید را به همراه کلماتی که بیشتر تکرار و تمرین شده اند و در واقع مهم ترین کلماتی بود که طی دروسی که در این دوهفته داده بودند را با اجازه ی معلم از کل کلاس املاء بگیرم.

و اما امروز سومین یکشنبه ایست که من برای طراحی فعالیت در حال رفتن به مدرسه ی نهال انقلاب هستم.

ساعت ۷ و ۳۰ دقیقه به مدرسه رسیدم. بچه ها با شور و شوق صف صبحگاهی را تشکیل داده بودند. بیست دقیقه ای نمایش و برنامه های صبحگاه طول کشید. و بچه ها تک راهی کلاس شدند.

زنگ اول را مطابق معمول با استاد کارورزیمان بودیم. زنگ دوم بچه ها املاء داشتند. قبل از حضور معلم در کلاس من به کلاس رفتم و در میز آخر نشستم. زنگ کلاس زده شد و بچه ها با دوستانشان وارد کلاس شدند.

ناگهان سارا را دیدم که با چهره ی خندان و بشاش وارد کلاس شد. خیلی نسبت به قبل شادتر به نظر می رسید.

پس از زمان کمی معلم به کلاس آمد و بعد از یک سلام و احوال پرسی از من خواست تا دیکته را شروع کنم.

من از این فرصت استفاده کردم و شروع به گفتن املاء کردم. با صدایی شمرده و رسا متن را خواندم. پس از اتمام پاراگراف ها شروع به خواندن کلمات مهم و کلیدی کردم. پس از حدود ده دقیقه املاء تمام شد. دفترهای بچه ها را جمع کردم و از سارا خواستم که در تصحیح به من کمک کند. در حین تصحیح دفتر سارا واقعا متعجب بودم. پیشرفت سارا باور نکردنی بود. در املا ی سارا خطاها به حداقل رسیده بود و معلم از عملکرد و پیشرفت او احساس خرسندی میکرد. در این املاء او توانسته بود از بیست کلمه ی مهم و کلیدی ۱۷ کلمه را درست بنویسد و در نوشتن متن ها هم بی نقص عمل کند.

در نهایت من و معلم و بیشتر از همه خود دانش آموز راضی و خشنود بودیم طرح را موفق دانستیم.

